

KRÁTKY POHLAD NA EURÓPSKU ADIKTOLÓGIU

(12. kongres AEP, Ženeva, 14.-18. apríl 2004)

12. kongres AEP sa konal v apríli v Ženeve. V rámci 12. kongresu Európskej asociácie psychiatrov odoznalo aj niekoľko blokov s adiktologickou tematikou.

Prvý blok venovaný závislostiam sa konal 16. 4. 2004. Rossier (Lausanne) sledoval 47 gamblerov. Vyšetрил ich aj pomocou South Oaks Gambling Score. Ide o 24-položkovú stupnicu, s priemerným skóre 12,6. Gambleri mali signifikantne nízku internú kontrolu. Súčasne signifikantne vysoko hodnotili šancu. Rybakowski (Poznaň) vyšetрил dotazníkmi 144 adolescentiek poznaňských stredných škôl. 90 % konzumovalo alkohol, 77 % tabak, 40 % marihuanu, 32 % stimulanciá. Konzum návykových látok koreloval pozitívne s „novelty seeking“ a negatívne s „kooperatívnosťou“ podľa osobnostných charakteristík podľa Cloningera. Malá skupina mala intenzívny konzum viacerých látok (označený ako „polysubstančný konzum“). Tí boli charakterizovaní hľadaním nového, depresiou a skorým začiatkom fajčenia.

Ďalší blok o závislostiach 17. 4. uviedol Berglund (Malmö). Podal veľmi elegantný a komplexný prehľad štúdií z posledných rokov. Škoda, že sa to nedalo celé zaznamenať. Len niekoľko údajov. Za posledné roky sa nevyskytla žiadna štúdia o disulfirame. Akamprosát mal jednu pozitívnu štúdiu, dve negatívne. Prítomný Kiefer, autor jednej z nich povedal, že nie je negatívna, len niektoré výsledky. V globále vyznela v prospech akamprosátu. Naltrexon za posledných 5 rokov mal 7 štúdií, len jedna z nich bola negatívna. Podľa publikovanej metaanalýzy Manna (17 štúdií) je akamprosát celkom jednoznačne účinný pri alkoholovej závislosti. Podľa inej metaanalýzy aj naltrexon. O topiramáte je zatiaľ len jedna pozitívna štúdia, o gammahydroxybutyráte tiež jedna pozitívna štúdia. Sertralín mal jednu negatívnu a jednu nejednoznačnú štúdiu. Potom Berglund prezentoval dáta z predaja antialkoholík vo Švédsku. Napriek chýbaniu poznatkov *evidence based*, najpredávanejší je disulfiram, ostatné dve látky (akamprosát a naltrexon) ani sumačne ho nedostihujú. Poldrugo (Triest) vo svojom referáte o edukácii v tejto oblasti podporil úsilie o kreovanie subodbornosti v rámci psychiatrie. V diskusii som ho upozornil, že u nás takýto subodbor máme 20 rokov.

Niekoľko zaujímavých prác s adiktologickou tematikou bolo aj na výveskách. M. Krokar (Ženeva) prezentovala súbor s abúzom kanabisu. Kanabis je v Ženeve najčastejšie zneužívanou ilegálnou drogou. Tá istá skupina prezentovala dobré skúsenosti s KBT u pacientov s abúzom alebo závislosťou od kokaínu.

V roku 1998 sa vo Švajčiarsku povolili stávky a hry podľa nového špeciálneho zákona. Vzápätí jedna zo stávkových spoločností umožnila grantom vznik špecializovaného zariadenia na liečbu gamblingu v Lausanne. Autori (Rommailler a kol.) referovali o súbore 111 liečených patologických hráčov. 70 % súboru boli muži, priemerný vek bol 39 rokov, v 60 % boli zamestnaní. 53 % zo súboru prišli na liečbu z vlastnej iniciatívy. Zaujímavé bolo, ale že 9 % tvorili pacienti poukázaní na liečbu spoločnosťou „Loterie Romande“ a 4 % boli poukázaní kasínami! Pacienti súboru mali výraznú komorbiditu – 45 % anxiózne poruchy, 34 % afektívne poruchy, 18 % alkoholovú alebo drogovú závislosť súčasne.

Poľskí autori (Dosiak a Wojtyna) opäť upozornili na možnosť využitia karbamazepínu pri kupírovaní abstinenčného alkoholického syndrómu, prípadne delíria tremens. U časti pacientov však bola nutná kombinácia s diazepamom. Španielski autori (Lligoña a kol.) skúsili u 31 alkoholikov s kombinovanou závislosťou od benzodiazepínov použiť v detoxifikácii mirtazapín. Pozorovali výraznú redukciu cravingu, anxiety a depresie. Hosák a kol. sa zamerali na osobnostný profil konzumentov metamfetamínu. Porovnali 41 konzumentov metamfetamínu s 35 zdravými dobrovoľníkmi podľa TCI (Temperament and Character Inventory). V niektorých charakteristikách osobnosti (napr. hľadanie nového, kooperatívnosť, vyhýbanie sa nepríjemnému a pod.) sa líšili konzumenti od zdravých dobrovoľníkov.

Zaujímavý bol dánsky príspevok (Arendt, Risskov). Prezentoval poznatky o „kanabisovej psychóze“. V Dánsku centrálny psychiatrický register registroval v rokoch 1994 – 1999 488 pacientov s touto diagnózou. Autor predstavil parciálne výsledky 3-ročnej katamnézy. 50,7 % boli opakovane rehospitalizovaní, často na dlhý čas, pre znovuoobjavenie sa psychotických príznakov. 39,8 % zo súboru už boli hodnotení ako paranoidné schizofrénie 3 roky od indexovej hospitalizácie.

Posledná výveska o ktorej sa chceme zmieniť je španielska (Barrios a kol., Granada). V súbore mladých delikventov zisťovali, čo konzumovali posledných 30 dní. Najčastejšie nikotín (87,5 %), potom kanabis (75 %). Alkohol konzumovala len 1/3, kokaín 12,5 %. Prekvapivo málo, v porovnaní s našimi skúsenosťami, konzumovali heroín (len 6,25 %).

Ako vidno, adiktologická tematika bola na kongrese Asociácie európskych psychiatrov dostatočne zastúpená. Azda tento krátky referát bude inšpirovať aj niektorých našich kolegov k podobným prácam.

Doc. MUDr. V. Novotný, CSc.